

Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

16.04.2015

**Innspill til høring om Norges rapport til FN komiteen som
overvåker konvensjonen for rettigheter til mennesker med
nedsatt funksjonsevne**

Norge har i sin rapport til komiteen for rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne tatt for seg artiklene hver for seg og sånn sett forsøkt å redegjøre for situasjonen i Norge per i dag.

Slik Norges Blindforbund ser det er det på flere områder mangler i rapporteringen. Nedenfor beskriver vi noen av de områdene som trenger en mer utførlig redegjørelse.

Artiklene og temaene som omhandles er:

- Artikkel 9 Bygg, uteområder og varer og tjenester
- Artikkel 13 Tilgang til domstolene
- Artikkel 16 Mobbing av synshemmede
- Artikkel 21 og 25 Tilgangen til informasjon og da spesielt innenfor helsevesenet
- Artikkel 24 Tilrettelegging av pensum i skolen
- Artikkel 26 Henvisning til rehabilitering og opprettelsen av et synsregister
- Artikkel 27 Tiltak i arbeidssektoren
- Artikkel 29 Tilgang til valglokaler, e-valg og deltakelse i politisk arbeid

Artikkel 9

Bygg og uteområder

Når det gjelder bygg og uteområder er det to ting vi mener burde med i den statlige rapporten.

1. Nedgangen i krav til universell utforming av bygg og uteområder
2. Tidsfrist for universell utforming av eksisterende bygg

Vi har dessverre sett den siste tiden at kravene til utforming av bygg og uteområder har blitt forringet. Det gjelder bl.a. krav til hvilke boliger som skal være universelt utformet og krav utformingen av uteområder.

Det er også slik at man ikke har satt noen frist får når eksisterende bygg skal være universelt utformet, noe som gjør at det er uvisst når mange av de sentrale byggene i Norge vil bli tilgjengelige for alle.

Varer og tjenester

Dette har blitt alt for lite omhandlet i rapporten. Slik situasjonen er nå så er dette ikke en del av diskriminerings- og tilgjengelighetsloven (DTL).

Norges Blindforbund ber derfor om at dette temaet beskrives mer utførlig og at det sies noe om hva som skal gjøres for at varer og tjenester også skal bli en del av DTL.

Artikkel 13

Norge har som utgangspunkt at alle skal ha lik tilgang til domstolene våre. Praksis fra domstolene viser at dette ikke stemmer. I en kjennelse fra Høyesterett slås det fast at synshemmede ikke kan virke som meddommere.

Norges Blindforbund ber om dette omtales i rapporten, da det er et brudd på konvensjonen. Kjennelsen fra høyesterett gjelder HR-2014-01118-U.

Artikkel 16

Mobbing av synshemmede barn

I en undersøkelse gjort av Ipsos MMI går det frem at over 40 prosent av alle synshemmede barn opplever å bli mobbet og over 50 prosent av synshemmede ungdomsskoleelever opplever mobbing. For de fleste av disse gjelder det mobbing over lang tid.

Dette er mye mer enn hva som gjelder for befolkningen generelt, og dermed vil det også sortere inn under denne artikkelen Norges Blindforbund der om at dette omtales i rapporten.

Artikkel 21 og 25

Tilgangen til informasjon

Det er så viktig at folk får informasjon på en måte som gjør at de forstår det som blir formidlet. Vi har i utgangspunktet et regelverk som tilsier at det skal gjøres, men praksis er noe helt annet.

Ser vi på helsevesenet, er et av de viktigste tingene i møte mellom pasient og behandler, at pasienten får informasjon om det som skal skje på en måte som gjør at pasienten forstår budskapet.

Informasjonen må altså tilrettelegges i forhold til pasientens behov. Norges Blindforbund ber om at staten omtaler den praksis som foreligger på dette området.

Artikkel 24

Under denne artikkelen viser vi også til det som er skrevet under artikkel 16.

En ny undersøkelse gjennomført av Ipsos MMI i år, viser over halvparten av alle synshemmede elever har opplevd å ikke få tilrettelagt pensum i tide. Noen har til og med fått tilrettelagt pensum etter eksamen. Et aktuelt eksempel ble presentert på NRK kveldsnytt i påsken, der en 9 år gammel elev ennå ikke har fått alle årets skolebøker i tilgjengelig format.

Dette er et lovbrudd og en praksis som ikke kan fortsette og som må gjøres noe med umiddelbart.

Norges Blindforbund ber om at staten omtaler dette i rapporten.

Artikkel 26

I Norge i dag er det slik at alle som har behov for synsrehabilitering har rett på dette. Dessverre er det ikke slik at alle får det. Det er flere grunner til dette, vi skal nevne to her.

Henvisning.

Det er ikke lagt opp til noen rutiner hos øyeleger eller fastleger som sikrer at de som opplever å miste hele eller deler av synet får informasjon om, og henvisning til rehabilitering. Det betyr at det er tilfeldig hvem som får tilbud om rehabilitering.

Synsregister

Det finnes pr. i dag ikke et synsregister. Det betyr at vi verken har oversikt over hvor mange i Norge som har en synsnedsettelse eller har mulighet til å kontakte de som har behov for behandling eller rehabilitering.

Norges Blindforbund ber om at disse momentene omtales i rapporten, og mener det burde fremheves at staten nå jobber med å få på plass et synsregister.

Artikkel 27

Det har gjennom de siste tiårene blitt jobbet med å få på plass tiltak som skal sørge for at funksjonshemmede får tilgang til arbeidsmarkedet på lik linje med alle andre. Allikevel har det ikke vært en økning i antall funksjonshemmede i arbeid.

Rapporten «Med jobb i sikte» som er utarbeidet av NHO og Norges Blindforbund og som ble lagt frem i høst, viser hvor de kritiske situasjonene er, og hva som burde gjøres for å hindre at disse situasjonene føre til at synshemmede faller ut av eller ikke kommer inn på arbeidsmarkedet.

De to mest kritiske situasjonene er:

- Når folk som står i jobb opplever å miste synet

- I overgangen mellom utdanning og arbeid.

Norges Blindforbund ber om at dette omtales i rapporten.

Artikkel 29

Valg

Slik situasjonen er i Norge i dag, så har ikke alle en mulighet til å gjennomføre hemmelig valg. Til tross for den jobben som er gjort viser undersøkelse som ble bestilt av kommunaldepartementet at over 30 prosent av synshemmede ikke får stemt hemmelig.

Blindforbundet har sterkt anbefalt muligheten for e-valg. Også rapporten om e-valgprosjektet viser at det er positive erfaringer med e-valg blant funksjonshemmede.

Deltakelse i politisk arbeid

Når det gjelder å ha politiske verv og deltakelse i politisk arbeid kan vi ikke se at den undersøkelsen det her vises til stemmer. Slik situasjonen er i dag opplever synshemmede i offentlige politiske verv at de har dårligere tilgang til informasjon og dokumenter, noe som vanskeliggjør mulighetene for deltakelse. Disse hindringene fører til at mange vegrer seg for å delta.

Norges Blindforbund ber om at omtalen om situasjonen rundt valg og deltakelse i politisk arbeid også inkluderer det ovenstående.

Med vennlig hilsen
Norges Blindforbund

Atle Lunde
Forbundsleder

Sverre Fuglerud
Seksjonsleder informasjon
og interessepolitikk